

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ethica Epistolaris Seu Epistolae Morales Ad usum
familiarem Vario Argumento Scriptæ**

Pexenfelder, Michael

Dilingae, 1686

VIII. Wunibaldo Stagnano J. U. Studioso. Χαίρειν, seu Gaudere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69435](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69435)

scripsi, sic intelligi volo, ut rationum utri-
que velut in lance ponderatarum, tua prae-
specta prudentia libripendem agat. Omnia
fausta ac feliciora precor, cum Generosae Dis-
minationi tuae, tum toti illustri familiae.

VIII.

WUNIBALDO STAGNANO

J. U. Studioso.

χαίρειν, seu *Gaudere.*

CAeteris aetate tibi aequalibus, tanquam
in lascivientibus equorum pullis, iniectum
est frenum, ne licentius exultent, & in-
pagula perrumpant; Tibi, quoniam sub-
stiose fidere natus videris, remittendae suae
habenae, & severior naturae genius laxandus
plusculum indulgendum animo. Ingenui hu-
minis, praesertim juvenis est, modestae &
liberali hilaritati ita se permittere, ut inter
restrictionem & dissolutionem medium obtine-
at, in quo virtus consistit. Ad honestam
cunctitatem hac epistola excitare Te cupio. Id
quod non uno in loco suorum Proverbiorum
jam olim fecit Magister morum optimus Seneca.
Iomoe

lomon, inter cujus Effata sapientissima etiam hoc est: *Animus gaudens atatem floridam facit; spiritus tristis exsiccat ossa*, Prov. 17. v. 22. Manus subinde removenda de tabula, & valetudini consulendum. Cato Romanæ Curiz lumen, tametsi à severitate nomen accepit, tamen *Gratiis* per intervalla temporis litasse fertur, ejusque familiaris versiculus fuisse:

Interpone tuis nonnunquam gaudia curis.

Et quidam Poëtarum canit:

*Quod caret alterna requie, durabile nō est,
Hæc recreat vires, fessaq; membra novat.*

Arcus nisi remittatur, aut lentescit aut rumpitur: quid gravius illo Joanne, quid modestius, quem Christus ipse sibi morienti assistere voluit? & tamen inter tot Ecclesiæ Asiaticæ curas familiaritè cum cicure perdice lussitasse memoratur; admiranti id cuidam venatori, arcum laxatum ex humeris suspendenti, nempe, respondit, pari ratione corpõri ac animo aliquid laxamenti concedendum. Quid quòd DEUS ipse, supremus rerum Moderator, septimo conditi orbis die quievit; quod docuit, hominem à laboribus & curis animum remittere debere, ut instauratis, collectisque viribus promptior & paratior ad occupa-

cupationes suas redeat : neque enim duro
 mus Caucaſo exciſi, neque ferreis fibris con-
 pacti, ut, nulla nobis quiete indulta, continuo
 cum Diſipho volvamus ſaxum, aut inſtar
 menti pitrinenſis verſemus molam. Adde
 quod Siracides monet c. 30. v. 15. *Melius
 corpus validum, quàm cenſus immenſus.* Quo
 enim juvent opes & Gazæ Perſicæ, ſi corp
 jaceat languidum, & laboribus exhaustum
 juxta Poëtam à Dijs petenda eſt *mens ſana
 in corpore ſano.* Multis cerebrum evertit
 mia ſciendi cupido, & collectus ex litter
 pallor. Neque ſine cauſa Muſæ in Chor
 diſtributæ, voce, fidibus, fiſtulis canere
 cuntur; oderunt tetricum, moroſum, aſpe
 rum, ab omni liberaliore remiſſione abhor
 rentem; triſtem, dejectum, tanquam
 ex Trophonij antro prodeuntem. Moro
 ſtrum eſt juvenis, more Stoico caperans
 fronte incedens, vires deterens, & præpu
 peram ſibi ſenectutem accerſens. Neque
 men, quod jam indicavi, deſlectendum ve
 ad dextram, vel ad ſiniſtram; id quod carpi
 Satyricus in duobus philoſophis, lætitiâ &
 triſtitiâ excedentibus; ſcilicet de Sapient
 bus alter

Perpetuo risu pulmonem agitare solebat

Democritus -- flebat contrarius alter,

nempe Heraclitus, uterque stolidè; alterum nimius fletus, alterum risus ridiculum faciebat. Inter utrumque incedendum: animus *gaudens*, ait sacer adagiographus, non intemperanter in læticiam effusus, non juvenili lascivia transversum actus, non jucunditatis & relaxationis in rebus parùm honestis sectator, non inconcessæ se voluptati permittens, non gaudiis, quæ florem ætatis corrumpunt; tantùm abest, ut *floridam ætatem faciant*, ut potius valetudinem destruant, honestatem prostituant, bonos mores pessundent, *spiritus tristes* ex mala conscientia relinquunt. De quorum relaxatione ac ludis præcipiens Tullius lib. i. officiorum, in hæc verba proloquitur: *Atque etiam adolescentes, cum relaxare animos, & dare se jucunditati volunt, caveant intemperantiam, meminerint verecundie.* Alterum est, quod idem docet, *ut nihil in ludendo fiat immodicè; ludo namque perinde uti convenit, ut medicinâ, ut somno, ut quietibus ceteris:*

Est modus in rebus, sunt certi deniq; fines,

Quos ultra prodire nefas. Horat.

Ludo animus remittendus, non solvendus;

D 5

etiam

etiam in lusu honesto damnosa consuetudo
 habetur, si intempestiva. Servile & sordidum
 est, jucunditatem ex scurrilibus jocis captis
 poculis ducendis dies comburere, nocturnis
 discursationibus vicos & plateas oberrare,
 crum in alea sectari, pugnis & rixis alteri
 iras provocare. Hunc ludum exitiabilis
 Hebræi quondam luserunt, quando vitule
 collatitia auri massa conflato, divinos ho-
 res habuerunt, & cibo potuque distenti,
 rexerunt ludere, 1. *Exod. 32.* choreas duce
 bacchantium ritu, tripudia cum inconditis
 clamoribus celebrare. Apage te cum hac
 mulenta infania; hoc non est *ludere*,
 DEO illudere, & fulminantis minas irritat
 detestabilis ludi exitus fuit interfectio tri-
 & viginti millium hominum. Haud fa-
 meliorem ludum instituerunt *Abner & Jo-*
 2. *Reg. 2.* supremi belli Duces, cum fortis-
 mos militiæ suæ juvenes jusserunt, gloria
 vanæ captandæ gratiâ, in arenam descen-
 dere, & infestis armis inter se concurrere.
 Funestum verbum! *Surgant pueri, & ludant*
coram nobis. Siccine ludus est, & jucunditas,
 spectare, strictis pugionibus, nobiles
 phebos & florenti ætate dignos, sese gladiato-
 riæ voluptatis causâ hostiliter petere, &

plateant Ducibus, vitam sine hoste proijcere? In eo certamine duodena paria, mutuis confossa vulneribus, denique totum exercitum in cruentam pugnam rapuerunt. Hunc ludum illi ludunt, qui vel temulentiam, vel iram, vel jactantiam correpti, profiliunt ad arma, committunt duella, & sanguine manus, luctibus paternas domos implent. Alijs longè ludis explicandus est animus; vires ingenua oblectatione reficiendæ; molesti curarum stimuli à pectore removendi; angores & solitudines vulturi Promethei relinquendi; jecur arrodunt, & miserè cor exedunt: *Ægritudo*, inquit Seneca lib. de vita beata. c. 5. *in sapientem virum non cadit; serena ejus mens est, nec incidere potest, quod obducat; nihil æquè hominem, quàm magnus animus decet; non potest autem magnus esse idem, si metus & mæror obducit & contrahit.* Quidam mæstitudines & tetricas curas capiti Gorgoneo comparavit, undique serpentibus cincto, & ipso aspectu horrorem incutienti; hinc opus Persei gladio, & clypeo à Pallade suppeditato; perimenda hæc monstra præsidio è literis hausto, & animus sapientium dictis adversus inanem metum, fallacem spem, importu-

portu-

portunam tristitiam obfirmandus, moneris:
 ricus:

Albus ut obscuro detergit nubila cælo

Sæpe Notus, neque parturit imbres

Perpetuos, sic tu sapiens finire memento

Tristitiã, vitãq; labores. Horat. l. 1. Ode

Graviter Ecclesiastes cap. 3. v. 12. Et cognosce

quod non esset melius, nisi latari, & fari

bene in vita sua. Nempe sola virtus gaudium

præstat verum ac solidum; Seneca teste, tam

est sapientis animus, qualis mundi status

pra lunam

Perpetuum nullã temeratur nube sereno

Quæris unde hæc serenitas? respondet idem

ex animo bene conscio, ex honestis consiliis

ex rectis actionibus, ex contemptu fortuitorum,

ex placido vitæ & continuo tenore

Hoc fac, & vives imperturbatus, nullis

rum tristium larvis terrendus, nec vanis in-

ginibus illudendus. Vale, & juxta A-

postolum: Gaude cum gau-

dentibus.

